

Warszawa, 25 marca 2021 r.

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

Jan Nowak

DOL.401.115.2021.WL.MW.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-WP.020.85.6.2021*

Data wpływu *25.03.2021*

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Kancelaria Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 15 marca 2021 r. (znak:SPS-WP.020.85.3.2021) uprzejmie informuję, że do *rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny* - Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych - z punktu widzenia przepisów *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)* (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁾), zwanego dalej rozporządzeniem 2016/679 – **przedstawia następujące stanowisko.**

Wątpliwości organu właściwego w sprawie ochrony danych osobowych budzi **art. 3 pkt 3** projektu dodający w art. 21 *ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych* (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111) ust. 5 oraz ust. 6. Proponowane przepisy, w odniesieniu do „komunikacji między organem właściwym a wojewodą (...), odbywanej wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny po

¹Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 oraz Dz. Urz. UE L 74 z 04.03.2021, str. 35.

zastosowaniu zapewnionych w systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych” odwołują się jedynie do „integralności” jako kryterium bezpieczeństwa przekazywanych danych przy użyciu systemu teleinformatycznego. Zwrócić zatem należy uwagę, że dla zachowania zgodnego z przepisami rozporządzenia 2016/679 przetwarzania danych osobowych znaczenie ma nie tylko integralność, ale i poufność ich przetwarzania, co uwzględnić należałoby w przedmiotowych przepisach². Odniesienie się także do poufności przetwarzania danych korelować będzie z wypełnieniem przepisów rozporządzenia 2016/679 dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych³. Takie uzupełnienie przez projektodawcę przyjmowanych rozwiązań zmierzać będzie do przyjmowania przez administratorów będących wykonawcami tych norm obowiązków wynikających z rozporządzenia 2016/679⁴.

Analogiczna uwaga odnosi się do tożsamyh przepisów w art. 8 pkt 1 projektu, zmieniającym *ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) – w dodawanym w art. 11 ust. 5 i 6.

Organ nadzorczy zwraca uwagę także na art. 3 pkt 6 lit. b zmieniający art. 23a ust. 2c ustawy o świadczeniach rodzinnych zawierający sformułowanie, że „Dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczące osób, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują w szczególności (...)”. Katalogi zawierające dane osobowe nie mogą zawierać zwrotów „w szczególności” – muszą bowiem wyczerpująco precyzować zakres danych w nich zawartych, zgodnie z zasadą wynikającą z art. 5 ust. 1 lit a) rozporządzenia 2016/679 („zgodność z prawem, rzetelność, przejrzystość”). Konieczne jest bowiem tworzenie przepisów nakładających w sposób wyczerpujący, jednoznaczny zakres praw i obowiązków administratorów przetwarzających dane osobowe. Sformułowanie „w szczególności” powoduje, że oprócz wymienionych w ww. przepisie informacji mogą znaleźć się inne, wyczerpujące definicję ale zbędnych czy

² Art. 5 ust. 1 lit. f) rozporządzenia 2016/679 stanowi, że dane osobowe muszą być przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych („integralność i poufność”).

³ Art. 32 ust. 1 lit. b) rozporządzenia 2016/679 zobowiązuje administratora do wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, aby zapewnić zdolność do ciągłego zapewnienia poufności, integralności, dostępności oraz odporności systemów, a także usług przetwarzania.

⁴ Na administratorze, który przetwarza dane osobowe w systemie teleinformatycznym, spoczywa obowiązek prowadzenia go w zgodzie z obowiązującymi w porządku prawnym wymogami, w tym w zakresie stosowania w przedmiotowych (projektowanych) przepisach norm ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. To administrator odpowiada za bezpieczeństwo przetwarzanych danych, co wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych zgodnie z określonymi szczególnymi przepisami prawami i obowiązkami, sposobami (czyli w niniejszej sprawie – w elektronicznym systemie teleinformatycznym) i celami przetwarzania danych, w tym z zastosowaniem odpowiednich zabezpieczeń systemowych (m.in. dla zapewnienia poufności, integralności, dostępności i odporności systemów oraz ochrony danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, uszkodzeniem lub zniszczeniem).

nadmiarowych danych osobowych⁵ co powodowałyby brak poszanowania przepisów rozporządzenia 2016/679 (w tym z zasady minimalizacji danych – art. 5 ust. 1 lit. c). Należy tworzyć zamknięte katalogi elementów składających się na wskazane w tym przepisie dokumenty.

Uwaga ta ma również zastosowanie do:

- tożsamesgo przepisu w **art. 8 pkt 5 lit. b)** zmieniającego art. 16 ust. 3b *ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*,
- **art. 3 pkt 4** dodającego w art. 22c *ustawy o świadczeniach rodzinnych* ust. 4, odnoszącego się do oceny przeprowadzonej kontroli,
- **art. 5 pkt 2 lit. c)** projektu ustawy dodającego w art. 15 *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz. U. z 2020 r. poz. 808, 875 i 1517) ust. 8ac,
- **art. 8 pkt 3** projektu ustawy dodającego w art. 12a *ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* ust. 4.

Prezes UODO wskazuje także na **art. 8 pkt 6** projektu ustawy, który nadaje nowe brzmienie art. 17 ust. 1 *ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* wprowadzający możliwość „*samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną*” dla organu właściwego i wojewody „*za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, oraz drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio danych (...)*”. Zauważyć należy, że projektowany przepis ma charakter blankietowy, bowiem nie wskazuje sposobu przeprowadzania samodzielnej weryfikacji przez gminy/województwa, co jest niezgodne z przepisami rozporządzenia 2016/679 (w tym z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości – art. 5 ust. 1 lit. a).

W ocenie organu właściwego do spraw ochrony danych osobowych zmiany we wszystkich przepisach jako dotyczące m.in. aspektów przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją zmienianych / wprowadzanych przepisów wymagają od Projektodawcy analizy wszystkich aspektów planowanego przetwarzania danych osobowych w ocenie skutków

⁵ Zgodnie z art. 4 pkt 1 rozporządzenia 2016/679 "dane osobowe" oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej ("osobie, której dane dotyczą"); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.

dla ochrony danych. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwraca uwagę na art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, który reguluje obowiązek dokonania – przed rozpoczęciem przetwarzania albo w związku z tworzeniem przepisów regulujących operację lub zestaw operacji przetwarzania – ocenę skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych. Taka ocena skutków ochrony danych powinna być dokonywana ze względu na rodzaj przetwarzania, w szczególności następujący przy użyciu nowych technologii, ale także gdy charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania z dużym prawdopodobieństwem mogą powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób. Należy wykazać niezbędność przetwarzania określonych kategorii danych osobowych we wskazanym konkretnie celu i zakresie. Zgodnie z art. 35 ust. 7 rozporządzenia 2016/679, ocena skutków zawiera co najmniej: systematyczny opis planowanych operacji przetwarzania i celów przetwarzania; ocenę, czy operacje są niezbędne oraz proporcjonalne w stosunku do celów; ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności podmiotów danych; środki planowane w celu zaradzenia ryzyku, w tym zabezpieczenia oraz środki i mechanizmy bezpieczeństwa, które mają zapewnić ochronę danych osobowych.

Prezes UODO wskazuje, że niezbędne jest doprecyzowanie przepisów projektów o powyższe zagadnienia, biorąc w szczególności pod uwagę brzmienie art. 5 ust. 1 lit. a) i c) rozporządzenia 2016/679, w myśl którego dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, w sposób rzetelny i przejrzysty, a także muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”).

Uwzględnienie powyższych kwestii przedstawionych w trybie stanowiska eksperckiego przyczyniłoby się do stworzenia przepisów czyniących zadość przepisom o ochronie danych osobowych, zapewniających stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679.

Z poważaniem,

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Danych Osobowych
Dyrektor Departamentu
Orzecznictwa i Legislacji
Monika Krasieńska

/- dokument w postaci elektronicznej podpisany
kwalifikowanym podpisem elektronicznym/